

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) กำหนดดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ซึ่งยุทธศาสตร์หลักที่มีความเชื่อมโยงกับพันธกิจของคณะสหเวชศาสตร์ ฯ ฟაลงกรณ์มหาวิทยาลัยอย่างมากได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือการมีสุขภาพและความแข็งแรง อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงและยั่งยืนได้ หลักการสำคัญคือ “สร้าง” นำ “ซ้อม” อันเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลอันเป็นภาระที่สูงขึ้นมากทุกปีนำ ประเทศชาติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองในมิติสุขภาพกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตประชากร ให้เป็นประชากรที่เข้มแข็งและแข็งแรง มี คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจะมีส่วนเสริมนโยบายจัดความยากจนได้ทางหนึ่งด้วย

ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มี เป้าประสงค์ให้คนมีความรู้ ความสุข มีสุขภาพแข็งแรง ครอบครัวอบอุ่น มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีสังคมที่ สงบและเอื้ออาทร อนุรักษ์และส่งเสริมทุนทางสังคมที่เข้มแข็ง การสร้างองค์ความรู้ที่จะตอบสนองประเด็น ยุทธศาสตร์นี้จะต้องผสมผสานศาสตร์หลายด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกันโรค การสร้างความ เแข็งแรง และการมีวิถีชีวิตและบริโภคนิสัยที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อลดสัดส่วนประชากรที่ เจรจาป่วยด้วยโรคสำคัญลดลงในแต่ละปี อันเป็นตัวชี้วัดสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ขณะนี้ยังขาดการ วิจัยที่ตอบสนองกลยุทธ์หลัก / มาตรการของรัฐบาลที่จะปรับวิถีชีวิตของประชาชน ด้วยการ เช่น การ ส่งเสริมการออกกำลังกายที่ถูกวิธีและผนวกเข้ากับวิถีชีวิตได้ดี การสร้างสภาพแวดล้อมอนามัยที่ดี และ การคุ้มครองผู้บุริโภค เพื่อเอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ

คณะสหเวชศาสตร์ ฯ ฟ้าลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสงค์จะมีส่วนร่วมในการช่วยผลักดันให้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ บรรลุเป้าหมาย คือ ให้คนไทยในชุมชนมีความแข็งแรง ลดการเจ็บป่วยที่ป้องกันได้เป็นเบื้องต้นโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อันประกอบด้วยความเชี่ยวชาญของบุคลากรทั้งอาจารย์และนักวิจัย ซึ่งทำหน้าที่ในการเรียนการสอน วิจัย และบริการวิชาการในการสร้างเสริมสุขภาวะของประชาชนอยู่แล้ว ที่ผ่านมา คณะฯ ได้ดำเนินการอัน อย่างต่อเนื่องในด้านวิจัยและบริการวิชาการต่างๆ ต่อสังคม ได้แก่ การดำเนินงานของศูนย์ วิทยาศาสตร์ยาลาลและศูนย์วิจัยวิทยาลิพิดและไขมัน ซึ่งดำเนินงานในด้านความปลอดภัยอาหารและ

โภชนาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาโภชนาการเกิน เบาหวานและการคุมเลสเตอรอลสูง คณะฯได้ดำเนินการให้บริการดูแลสุขภาพแก่ประชาชนในชื่อของ “หน่วยปฏิบัติการบริการวิทยาศาสตร์สุขภาพ” หรือเรียกวันในปัจจุบันว่า “ศูนย์สุขภาพสหเวชศาสตร์” โดยให้บริการด้านกายภาพบำบัด ศูนย์ออกกำลังกาย ด้านเทคนิคการแพทย์โดยบริการตรวจสุขภาพทางห้องปฏิบัติการให้แก่ประชาชนทั้งรายบุคคลและกลุ่มบุคคลนักสถานที่ในรูปแบบของหน่วยเคลื่อนที่ ตลอดจนให้บริการให้คำปรึกษาทางโภชนาการ คณะฯ มีอุปกรณ์เครื่องมือทันสมัย ตลอดจนมีนิสิตที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และสามารถร่วมทีมสร้างสุขภาวะชุมชนได้ ทรัพยากรเหล่านี้ควรนำมาช่วยการพัฒนาด้านนโยบายของประเทศ โดยจัดกระบวนการให้สามารถเอื้อต่อนโยบายของประเทศและขณะเดียวกันให้สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันการศึกษาสุขภาพที่จะต้องมีบทบาทที่สำคัญต่อการสร้างชุมชนเข้มแข็งไปด้วยกัน ด้วยเหตุดังกล่าว คณะสหเวชศาสตร์จึงเห็นว่าสุขศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งหวังที่จะเห็นคนไทยทั้งประเทศอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งกาย ใจ สังคม และปัญญา สามารถดำรงชีพบนฐานพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และช่วยเหลือกัน มีสัมมาชีพทั่วถึง มีรายได้ มีสุขภาพแข็งแรง และอายุยืนยาว ภายใต้ พ.ศ. 2560 นั้น สถาบันการศึกษาสุขภาพ คณะฯ และมหาวิทยาลัยตลอดจนของกระทรวงศึกษาธิการ

ในสุขศาสตร์ข้อนี้ดัชนีชี้วัดที่น่าจะมีความสำคัญตัวหนึ่งคือสัดส่วนประชากรที่เจ็บป่วยด้วยโรคสำคัญลดลงในแต่ละปี การที่จะก้าวเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวได้นั้น วิทยาศาสตร์สุขภาพเป็นกลไกสำคัญ ในอันที่จะนำคนไทยไปสู่เป้าหมายดังกล่าว คณะสหเวชศาสตร์เล็งเห็นว่าคณะฯ ในฐานะที่เป็นสถาบันทางวิชาการที่เป็นที่รวมของวิทยาศาสตร์สุขภาพและการแพทย์จะต้องแสดงบทบาทสำคัญ เพื่อว่ามผลักดันให้นโยบายของรัฐบาลดังกล่าวเกิดขึ้นได้เป็นมรรคผลในรอบเวลาที่กำหนด ทั้งนี้โดยเห็นว่าการดำเนินงานเพื่อสู่เป้าหมายดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างมีคุณภาพ มีรูปแบบชัดเจน ประชาชนมีความเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน มีศักยภาพในการใช้งานประมาณ

หากพิจารณาจากข้อมูลของรายงานประจำปีขององค์กรอนามัยโลก พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นหนึ่งในการประเมินงานวิจัยที่ใหญ่ที่สุดชิ้นหนึ่งขององค์กรอนามัยโลก พบว่า การเกิดโรคโดยเฉพาะโรคเสื่อมต่างๆ เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมกับสภาวะเศรษฐกิจของประชาชน ปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่สุดสิบปัจจัยแรกที่สร้างภาระโรคให้แก่ทั้งระดับโลกและระดับภูมิภาค ได้แก่ 1) ภาวะขาดสารอาหาร 2) เพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกัน 3) ความดันโลหิตสูง 4) การสูบบุหรี่ 5) การดื่มสุรา 6) การมีน้ำหนักตัวมากไม่เพียงพอและการขาดสุขอนามัย 7) การขาดธาตุเหล็ก 8) ค่านพิชภายในอาคาร 9) การมีภาวะคุมเลสเตอรอลสูง 10) โรคอ้วน ปัจจัยเสี่ยงทั้งสิบประการนี้เป็นสาเหตุการเสียชีวิตกว่าหนึ่งในสามของประชากรโลก นอกจากนั้น ในรายงานยังระบุว่า การบริโภคผัก ผลไม้ไม่เพียงพอ เป็นสาเหตุของการ

เดียวกัน เนื่องจากโรคหัวใจขาดเลือดและโรคมะเร็งบางชนิด ถึงปีละ 3 ล้านคน ส่วนวิธีชีวิตที่ขาดการเคลื่อนไหวร่างกายหรือขาดการใช้กำลังงานเป็นสาเหตุของการเกิดโรคมะเร็งบางชนิดโรคเบาหวาน และโรคหัวใจ ถึง 15% การป้องกันโรคและการทำให้ประชากรมีภาวะสุขภาพที่ดีย่อมส่งผลต่อการต่อสู้ชนะความยากจนได้

สาขาวิชาสหเวชศาสตร์มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่กล่าวมาอยู่ถึง 8 ใน 10 ปัจจัยกล่าวคือ

1. ภาวะขาดสารอาหาร เกี่ยวข้องกับสาขาโภชนาการและสาขาเทคนิคการแพทย์
2. เพศสัมพันธ์ที่ขาดการป้องกัน เกี่ยวข้องกับสาขาเทคนิคการแพทย์
3. ความดันโลหิตสูง เกี่ยวข้องกับสาขาโภชนาการ,สาขาเทคนิคการแพทย์และสาขาการแพทย์บำบัด
4. การมีน้ำஸະօດບຣິໂກຄໄມ່ເພີ່ງພອແລກວາຂາດສຸຂອນນາມຍ ເກີ່ວຂ້ອງກັບສາຂາໂພຈນາກາຣ ແລະສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ
5. การขาดธาຕູເຫຼັກ ເກີ່ວຂ້ອງກັບສາຂາໂພຈນາກາຣແລກສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ
6. គັນພິ່ງວາຍໃນອາຄາຣ ເກີ່ວຂ້ອງກັບສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ
7. การມີກວາວຄອເລສເຕອຮອລສູງ ເກີ່ວຂ້ອງກັບສາຂາໂພຈນາກາຣ ສາຂາກາຍກາພບຳບັດ ແລະສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ
8. ໂຣຄອ້ວນ ສາຂາໂພຈນາກາຣ ສາຂາກາຍກາພບຳບັດແລກສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ

นอกจากปัจจัยเสี่ยง 10 อันดับแรกซึ่งปรากฏในรายงานดังกล่าวแล้ว โรคสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะโรคสูงและมีอุบัติการณ์มากพอสมควรในคนไทย เช่น โรคเบาหวาน เป็นโรคที่มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกให้มากขึ้นเพื่อป้องกันการเกิดผลแทรกซ้อนของโรคเบาหวานและชະລອກາກທີ່ຄົນໃນກຸລຸມເສື່ອງຈະເຂົ້າສູ່ຮະຍະແສດງອາການຂອງໂຣຄ ຍຸທົກສາສຕຣີເຊີງຮູກໃນກາລດປົ້ນທາທີ່ເກີດຈາກໂຣຄເບາຫວານນັ້ນ ໃນສ່ວນໜຶ່ງຕ້ອງອາຍີຍາວຸ້ງສາຂາວິຊາສහເວົ້າສຕຣີ ຄືດ້ວຍໃຫ້ທັງກວາມວຸ້ງສາຂາທັກນິກາຣແພທຍ ສາຂາໂພຈນາກາຣ ແລະສາຂາກາຍກາພບຳບັດ

ดังนั้นการประยຸດຕົວຄວາມວຸ້ງທັງ 3 ສາຂາວິຊາຮ່ວມກັນສ້າງແລດູແລສຸຂວາວະຂອງໜຸ່ມໝານ ນໍາຈະມີຜລໃນກາລສ້າງສຸຂາກາພແກ່ປະເທົ່ານີ້ ທີ່ມີໃຫ້ບຣລູຍທົກສາສຕຣີກາລພັນນາຄຸມພາກພົນແລະສັງຄມໄທຢູ່ສັງຄມແກ່ງມູມປົ້ນຢູ່ແລກກາຣເວີຍນູ້ ນອກຈາກນີ້ຢັ້ງໜ່ວຍດ້ານຍຸທົກສາສຕຣີກາລສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງໜຸ່ມໝານແລະສັງຄມໃໝ່ ເປັນຈາກສູ່ກົງທີ່ມີ້ນ່ວຍຂອງປະເທົ່ານີ້ ຍຸທົກສາສຕຣີກາລປັບໂຄງສ້າງເສຽ່ງສູງກົງໃໝ່ສົມດຸລແລະຢູ່ຢືນ ຍຸທົກສາສຕຣີກາລເສີມສ້າງອະຮາມກົບາລໃນກາລບຣິຫາຣຈັດກາລປະເທົ່ານີ້ ແລະຍຸທົກສາສຕຣີກາລພັນນາບນູ້ກົງທີ່ມີ້ນ່ວຍຂອງປະເທົ່ານີ້ ແລະສົງເວັດລ້ອມ

คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันประกอบด้วยสหสาขาวิชา เทคนิคการแพทย์ กายภาพบำบัด และโภชนาการ มีความมุ่งมั่นในอันที่จะสนองนโยบายดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน การดำเนินโครงการวิจัยบูรณาการเพื่อตอบสนองเจตนา民生ของรัฐบาลในการปรับโครงสร้างทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง จัดสรุทรัพยากรอย่างเหมาะสมในการสร้างสุขภาพใน รูปแบบที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สร้างองค์ความรู้ และสร้างนักสหเวชศาสตร์ชุมชนที่เป็นนักสร้างสุขภาพตาม วิถีของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดชุมชนแข็งแรงและมีความยั่งยืน

การดำเนินโครงการวิจัยนี้ต้องสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ ประกอบด้วยการมีสุขภาพ และ ความแข็งแรง อันเป็น รากฐานสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจมีความมั่นคงและยั่งยืนได้ ทั้ง 3 สาขาวิชาของคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่จะร่วมดำเนินการสร้างนักสหเวชศาสตร์ชุมชนในโครงการนี้ ล้วนเป็น สาขาวิชาที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งต่อการสร้างสุขภาพ ทั้งการตรวจ คัดกรองโรคที่ป้องกันได้ การดูแลตนเองทางโภชนาการและการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอและถูกวิธี การวิจัยทางแนวทางใหม่ในการสร้างสุขภาพในโครงการนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบบริหาร จัดการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและเติมส่วนสำคัญที่ยังต้องการการพัฒนาอย่างมาก คือ การสร้าง และเสริมสุขภาพ โดยปรับระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขให้ครอบคลุมทั้งการ สร้างเสริม สุขภาพและการป้องกันโรค ตลอดจนส่งเสริมกิจกรรมสุขภาพและสังคม นอกจากนั้นโครงการนี้ ยังสอดคล้องต่อการปฏิรูประบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมาตรฐาน คือการ สร้างศูนย์สุขภาพชุมชน หรือหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดนั้นให้ ดำเนินงานทางสหเวชศาสตร์ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบุคลากรที่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพให้ ดำเนินการสร้างสุขภาพอย่างมีคุณภาพและเป็นที่พึงของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

การดำเนินการโครงการวิจัยนี้ยังต้องสนองยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศไทย เป้าประสงค์ของโครงการวิจัยครั้นนี้ คือ สร้างโอกาสให้คนทุกระดับ ทั้ง คนยากจนและผู้ด้อยโอกาสและคนทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุ ให้มีการสร้างเสริมสุขภาพ และสามารถป้องกันโรคเรื้อรังที่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง ทำให้ประชาชนคนแข็งแรงขึ้น มี โอกาสใช้ศักยภาพของร่างกายประกอบสัมมาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ไม่มีอุปสรรคด้านสุขภาพ ชุมชนและ สังคมแข็งแรงขึ้น อันส่งผลให้เกิดความมั่นคงแก่รากฐานของประเทศไทย

ในกรณียุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน การดำเนินโครงการวิจัยนี้ ต้องสนองยุทธศาสตร์ดังกล่าวโดยองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ยุทธศาสตร์นี้เกิดขึ้นได้คือการพัฒนาระบบ สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบวิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อการผลิตและการค้า ตลอดจนการขยายโครงสร้างพื้นฐาน

ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งการดำเนินโครงการวิจัยนี้มุ่งวิจัยกระบวนการตรวจสอบคัดกรองโรค โดยใช้ระบบวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ที่เหมาะสมที่จะสามารถตอบสนองการสร้างสุขภาพชุมชนและคนยากจนได้ จึงเป็นการวิจัยเพื่อนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาสร้างสุขภาพเพื่อสร้างเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพในด้านของการรักษาสมดุลของรายรับรายจ่ายของประเทศ โดยมุ่งลดรายจ่ายด้านค่าวัสดุพยาบาล ซึ่งนับวันจะเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- เพื่อดำเนินการวิจัยเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งหน่วยสนับสนุนศูนย์ชุมชนด้านแบบขึ้นเพื่อนำเข้าความรู้ด้านสนับสนุนศูนย์ฯไปใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในชุมชน
- เพื่อนำศาสตร์ด้านสนับสนุนศูนย์ฯไปใช้ในการบริการทางวิชาการแก่สังคมโดยมุ่งให้ประชาชนไทยมีสุขภาพอนามัยที่ดี ประชาชนทุกช่วงวัยมีสุขภาพกายที่ดีและประชาชนทุกคน (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนเป้าหมาย) เข้าถึงโครงการที่จัดทำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสและยากจน
- เพื่อวิจัยและพัฒนาฐานแบบของกระบวนการประสานงานเพื่อสร้างศักยภาพ (Capacity Building) ระหว่างศูนย์สุขภาพสนับสนุนศูนย์ฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งของศูนย์สุขภาพจากมหาวิทยาลัย ทำงานร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ เพื่อร่วมกันศึกษา วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เชิงปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขภาวะแก่ชุมชนโดยสนับสนุนศึกษาทางสนับสนุนศูนย์ฯ ได้แก่ สาขาเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาพัฒนาเด็กและเยาวชน สาขาโภชนาการ
- เพื่อวิจัยและพัฒนาเครื่องมือ สื่อต่างๆ หลักสูตรและ คู่มือแนะนำที่ใช้ในการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะแก่ชุมชนโดยสนับสนุนศูนย์ฯ ได้แก่ สาขาเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาพัฒนาเด็กและเยาวชน สาขาโภชนาการ
- เพื่อดำเนินงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลโดยยึดถือพันธกิจของกระทรวงศึกษาธิการและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหลัก ยึดถืออยุธยศึกษาสถาตร์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแนวทางอีกทั้งเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุขในยุทธศาสตร์การเสริมสร้างพุทธิกรรมในการดูแลสุขภาพ ควบคุณ ป้องกันโรค และอนามัยสิ่งแวดล้อม
- เพื่อนำรูปแบบที่กำหนดขึ้นไปใช้ในการอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขในพื้นที่ ในองค์ความรู้เชิงปฏิบัติทางสนับสนุนศูนย์ฯ ได้แก่ สาขาเทคนิคการแพทย์ สาขาวิชาภาษาไทย สาขาพัฒนาเด็กและเยาวชน สาขาโภชนาการ เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวนำความรู้ไปให้แก่ประชาชนในพื้นที่ (Train-the-Trainer)

- เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดที่ยังขาดอยู่และพิจารณาความเหมาะสมของตัวชี้วัดที่มีอยู่แล้วเพื่อที่จะสร้างเสริมสุขภาวะแก่ชุมชนโดยสหสาขาวิชาทางสหเวชศาสตร์ 3 สาขอดังกล่าว
- เพื่อสร้างเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาวะแก่ชุมชนโดยสหสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์สุขภาพระหว่างศูนย์สุขภาพสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่
- เพื่อใช้ศูนย์สุขภาพสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นโครงการวิจัยนำร่องในการเป็นหน่วยตรวจสอบประเมินภาวะสุขภาพ ดูแล และฟื้นฟูสุขภาพ โดยมีบทบาทเอื้อต่อการสร้างสุขภาพและเข้าเป็นกลไกหนึ่งของหลักการประกันสุขภาพ
- เพื่อนำเอาเทคนิคของการตรวจเพื่อการมีสุขภาพที่ดีของศูนย์สุขภาพสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาช่วยในการวางแผนการดูแลสุขภาพเพื่อป้องกันการเกิดโรคของคนไทย เพื่อนำไปสู่สัมฤทธิผล “คนไทยแข็งแรง” โดยพัฒนาการตรวจวิเคราะห์และพัฒนาวิธีการตรวจสารที่ก่อให้เกิดโรคต่างๆ ได้ในระยะเริ่มแรก อันจะเป็นประโยชน์ต่อการรักษา ตลอดจนสามารถตรวจเพื่อบ่งชี้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ ในคนปกติ ได้รวดเร็ว ทันการณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- การเผยแพร่
  - การตีพิมพ์ในวารสารวิจัย
  - การจัดทำตำรา คู่มือ
- การสร้างประโยชน์ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่
  - เกิดต้นแบบของศูนย์สร้างสุขภาพที่พึงประสงค์ ที่มีรูปแบบการดำเนินงานและการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการวางแผนป้องกันคุณภาพ มีคู่มือ/ตำรา/เอกสารที่ใช้ในการสอน ฝึกอบรมด้านสหเวชศาสตร์แก่ประชาชนในชุมชนเป้าหมาย ทำให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ได้แก่หลักสูตรพนักงานสหเวชศาสตร์ชุมชนในเขตเมืองและเขตชนบท ตำราการสร้างเสริมสุขภาพทางด้านกายภาพบำบัด อาหารและโภชนาการ เทคนิคการแพทย์ ที่สามารถเข้าใจได้ง่าย แนะนำแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน แบ่งตามช่วงอายุ เพศ สภาพร่างกาย ความเชื่อในศาสนา
  - ประชาชนในชุมชนเป้าหมายสามารถเลือกอาหารที่ครบคุณค่าโภชนาการ มีความปลอดภัยทั้งจากตลาด ร้านอาหารและร้านค้า สดรีมีความเข้าใจในพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกต้อง ด้านโภชนาการ

- ประชาชนในชุมชนเป้าหมายมีการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง พอดี แล้วลดความเสี่ยง ต่อการเกิดการบาดเจ็บจากการออกกำลังกายที่ไม่เหมาะสมต่อสภาวะร่างกาย
  - ประชาชนในชุมชนเป้าหมายมีการดูแลตนเองด้านการป้องกันโรคเรื้อรัง โดยรับการคัดกรอง ด้านความดันโลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจ
  - ประชาชนในพื้นที่เกิดความสนใจให้รู้ เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการมีสุขภาพที่ดี และการเข้าร่วมทีมสุขภาพชุมชน
  - ประชาชนเกิดการรวมตัวเป็นชุมชนสร้างสุขภาพอันจะเป็นการเร่งเข้าสู่สังคมแข็งแรง
- การบริการความรู้แก่ประชาชน ได้แก่
- บุคลากรทางสาธารณสุขในชุมชนเป้าหมายซึ่งอยู่ในชนบทและในเมืองโดยได้รับการฝึกอบรม และปฏิบัติการเพื่อเป็น “พนักงานสหเวชศาสตร์ชุมชน” กระตุ้นสามารถนำเอาความรู้ถ่ายทอด ให้แก่ ประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้องและเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน เกิดการสร้างหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชน ขึ้น ในหน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อ ดำเนินงานในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาสุขภาพของประชากรในชุมชนในระยะยาว
  - สถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการตลอดจนหลักสูตรสหเวชศาสตร์ชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประชาชน ในพื้นที่ เมื่อเกิดกระแสด้านสุขภาพขึ้น
  - องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสนใจเข้าร่วมดูแลบริหารจัดการหน่วยสุขภาพในพื้นที่ อันเป็นประโยชน์ต่อการกระจายอำนาจและมีส่วนร่วมของประชาชน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการโดยใช้ศูนย์สุขภาพสหเวชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางอิทธิพลของหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชนต้นแบบและทำการวิจัยเพื่อ สร้างหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชนต้นแบบ โดยในปีที่ 1 ทำการจัดตั้งหน่วยดังกล่าวขึ้น 1 แห่ง ร่วมกับสำนักอนามัย (เขตบางคอกแรม) กรุงเทพมหานคร ส่วนในปีที่ 2-3 สร้างโครงข่ายหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชน โดยขยายหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชนขึ้นอีก 2 แห่ง รวมเป็น 3 แห่ง แนวคิดคือการจัดตั้งหน่วยสหเวชศาสตร์ชุมชนต้นแบบในชุมชนลักษณะต่างๆ ได้แก่ ชุมชนเมืองหรือกึ่งเมืองและชุมชนแบบชนบทหรือกึ่งชนบท